

2. Підготовка майбутнього вчителя да морального виховання учнів : навч. посібник / В.К. Демиденко, В.П. Перепелиця, О.О. Худяков; за заг. ред. В.К. Демиденка. – К., 1996. – 204 с.

3. Шагай Н.М. Психолого-педагогічні засади морального виховання молодших школярів / Н.М.Шагай // Нова педагогічна думка. – 2005. – №2. – С.40-43.

УДК 372.3.036:74

А. К. МИКУЛІНА
Мукачівський державний університет

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВИДІВ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності є важливою психолого-педагогічною проблемою. Розуміння її педагогом і дитиною зумовлює успішність реалізації мети і завдань образотворчої діяльності, яка визнається чинником та середовищем цілісного розвитку особистості в дошкільному віці.

Актуальність проблеми підтверджується тим, що в сучасній педагогіці велике значення відводиться вивченню міжпредметних зв'язків, які розглядаються як відображення матеріальної єдності предметного світу, як засіб загального взаємозв'язку явищ дійсності [3, с. 155].

Проблемі взаємозв'язку видів образотворчої діяльності дітей дошкільного віку присвячене дослідження Т. Казакової. До цього спеціальних досліджень не проводилося, хоча деякі елементи взаємозв'язку видів образотворчої діяльності розкриті в роботах Є. Фльоріної, Н. Сакуліної, Т. Комарової, Н.Халезової, Н. Курочкіної, Є. Рогалевої, Л. Пантелєєвої, Г. Пантелєєва.

Т. Казакова вважає, що взаємозв'язок видів образотворчої діяльності може бути одним із способів комплексного підходу в художньому розвитку дошкільнят; його можна розглядати і як педагогічну умову, що забезпечує цей розвиток. Дослідження показало, що за умови взаємозв'язку видів образотворчої діяльності не порушується логіка розвитку кожного з них. Поєднання різних способів, навпаки, значно розширює можливості цієї діяльності на самому початку її становлення. Пошукові ситуації ставлять дитину перед необхідністю вибору того чи того способу зображення [1].

Дослідженням доведено, що формування образу є найефективнішим в тому разі, коли запропоновані дітям завдання об'єднуються в тематичні цикли. Це дає можливість виокремити засоби виразності, встановити логічний взаємозв'язок між окремими завданнями кожного циклу, посилювати їхнє виховне значення.

Головним у взаємозв'язку малювання і ліплення за тематичним принципом є формування узагальнених уявлень, усвідомлення взаємозв'язків між явищами, розв'язання розумових завдань і згодом пошуки реалізації прихованих відношень у зображенні [2, с. 94]. Ідея взаємозв'язку названих Н.Сакуліною видів образотворчої діяльності обґрунтована концепцією розумового розвитку дошкільнят.

Н. Сакуліна виокремлює *форму* як сенсорний еталон і об'єднує навколо неї три види образотворчої діяльності: ліплення, аплікацію, малювання. Форма

(квадрат, прямокутник, круг, циліндр, куля) виступає як похідна для зображення предметів у ліпленні, аплікації, оскільки діти наочно-дієво її сприймають. Потім навчаються зображати її в малюванні.

Проблема взаємозв'язку видів образотворчої діяльності актуалізується і в роботах Л. Пантелєєвої, Г. Пантелєєва. Взаємозв'язки різних видів образотворчої діяльності (малювання, аплікації, художнього конструювання) показані в дослідженні Г. Пантелєєва на матеріалі декоративно-оформлювальної діяльності. Як зазначає автор, важливо, що одне й те саме завдання дошкільня виконує на різному матеріалі в різних ситуаціях [3, с. 161].

Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності може визначатися специфікою будь-якого одного виду, що виконує домінуючу роль. Інший виступає як допоміжний для підсилення виразності образу. За такого типу взаємозв'язку дитина навчається порівнювати, зіставляти, пробувати різні засоби зображення. Вона потрапляє в ситуацію пошуку, вибору. Такого типу взаємозв'язки встановлюються між ліпленням та малюванням, малюванням та аплікацією.

Взаємозв'язок видів будується на логічній основі зв'язку підвидів: між малюванням предметним, сюжетним, декоративним є свої особливості, так само, як і в ліпленні, і в аплікації. Тому, не встановивши взаємозв'язку всередині кожного виду, не можна говорити про його встановлення в ширшому розумінні [2, с. 97].

Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності набуває ефективності при умові поєднання занять різного типу. Це такі заняття, як одновидові (по кожному виду образотворчої діяльності ліплення, малювання, аплікації), тематичні (на яких відбувається поєднання різних способів зображення в передачі однієї теми), комплексні (в яких відбувається взаємозв'язок видів художньої діяльності: музики, літератури, образотворчої).

Отже, взаємозв'язок видів образотворчої діяльності в умовах реалізації особистісно-орієнтованої моделі освіти ґрунтується на ідеї сприймання, осмислення і створення дитиною *краси*, взаємодії естетичної свідомості, естетичної діяльності та естетичного життя особистості дитини в дошкільній період. Його результатом є цілісна «картина світу», образ «Я» та позитивна, оптимістична «Я-концепція», віддзеркалена у продуктах образотворчої діяльності дитини: живописних і графічних малюнках, ліпленні, декоративних роботах, архітектурно-конструктивних спорудах [3, с. 157].

Вивчення взаємозв'язку видів образотворчою діяльності дітей дошкільного віку показало необхідність вирішення цієї проблеми системно і цілісно. Лише такий підхід забезпечить головну мету — художній розвиток дошкільнят.

Література

1. Казакова Т. Г. Изобретательная деятельность и художественное развитие дошкольников / Т. Г. Казакова - М. : Педагогика, 1983.
2. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей / В. П. Котляр – К. : Кондор, 2009 - 200с.
3. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному закладі : підручник / Г.В.Сухорукова, О. О. Дронов, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. - К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.

2. Підготовка майбутнього вчителя да морального виховання учнів : навч. посібник / В.К. Демиденко, В.П. Перепелиця, О.О. Худяков; за заг. ред. В.К. Демиденка. – К., 1996. – 204 с.

3. Шагай Н.М. Психолого-педагогічні засади морального виховання молодших школярів / Н.М.Шагай // Нова педагогічна думка. – 2005. – №2. – С.40-43.

УДК 372.3.036:74

А. К. МИКУЛІНА
Мукачівський державний університет

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВИДІВ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності є важливою психолого-педагогічною проблемою. Розуміння її педагогом і дитиною зумовлює успішність реалізації мети і завдань образотворчої діяльності, яка визнається чинником та середовищем цілісного розвитку особистості в дошкільному віці.

Актуальність проблеми підтверджується тим, що в сучасній педагогіці велике значення відводиться вивченню міжпредметних зв'язків, які розглядаються як відображення матеріальної єдності предметного світу, як засіб загального взаємозв'язку явищ дійсності [3, с. 155].

Проблемі взаємозв'язку видів образотворчої діяльності дітей дошкільного віку присвячене дослідження Т. Казакової. До цього спеціальних досліджень не проводилося, хоча деякі елементи взаємозв'язку видів образотворчої діяльності розкриті в роботах Є. Фльоріної, Н. Сакуліної, Т. Комарової, Н.Халезової, Н. Курочкіної, Є. Рогалевої, Л. Пантелєєвої, Г. Пантелєєва.

Т. Казакова вважає, що взаємозв'язок видів образотворчої діяльності може бути одним із способів комплексного підходу в художньому розвитку дошкільнят; його можна розглядати і як педагогічну умову, що забезпечує цей розвиток. Дослідження показало, що за умови взаємозв'язку видів образотворчої діяльності не порушується логіка розвитку кожного з них. Поєднання різних способів, навпаки, значно розширює можливості цієї діяльності на самому початку її становлення. Пошукові ситуації ставлять дитину перед необхідністю вибору того чи того способу зображення [1].

Дослідженням доведено, що формування образу є найефективнішим в тому разі, коли запропоновані дітям завдання об'єднуються в тематичні цикли. Це дає можливість виокремити засоби виразності, встановити логічний взаємозв'язок між окремими завданнями кожного циклу, посилювати їхнє виховне значення.

Головним у взаємозв'язку малювання і ліплення за тематичним принципом є формування узагальнених уявлень, усвідомлення взаємозв'язків між явищами, розв'язання розумових завдань і згодом пошуки реалізації прихованих відношень у зображенні [2, с. 94]. Ідея взаємозв'язку названих Н.Сакуліною видів образотворчої діяльності обґрунтована концепцією розумового розвитку дошкільнят.

Н. Сакуліна виокремлює *форму* як сенсорний еталон і об'єднує навколо неї три види образотворчої діяльності: ліплення, аплікацію, малювання. Форма

(квадрат, прямокутник, круг, циліндр, куля) виступає як похідна для зображення предметів у ліпленні, аплікації, оскільки діти наочно-дієво її сприймають. Потім навчаються зображати її в малюванні.

Проблема взаємозв'язку видів образотворчої діяльності актуалізується і в роботах Л. Пантелєєвої, Г. Пантелєєва. Взаємозв'язки різних видів образотворчої діяльності (малювання, аплікації, художнього конструювання) показані в дослідженні Г. Пантелєєва на матеріалі декоративно-оформлювальної діяльності. Як зазначає автор, важливо, що одне й те саме завдання дошкільня виконує на різному матеріалі в різних ситуаціях [3, с. 161].

Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності може визначатися специфікою будь-якого одного виду, що виконує домінуючу роль. Інший виступає як допоміжний для підсилення виразності образу. За такого типу взаємозв'язку дитина навчається порівнювати, зіставляти, пробувати різні засоби зображення. Вона потрапляє в ситуацію пошуку, вибору. Такого типу взаємозв'язки встановлюються між ліпленням та малюванням, малюванням та аплікацією.

Взаємозв'язок видів будується на логічній основі зв'язку підвидів: між малюванням предметним, сюжетним, декоративним є свої особливості, так само, як і в ліпленні, і в аплікації. Тому, не встановивши взаємозв'язку всередині кожного виду, не можна говорити про його встановлення в ширшому розумінні [2, с. 97].

Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності набуває ефективності при умові поєднання занять різного типу. Це такі заняття, як одновидові (по кожному виду образотворчої діяльності ліплення, малювання, аплікації), тематичні (на яких відбувається поєднання різних способів зображення в передачі однієї теми), комплексні (в яких відбувається взаємозв'язок видів художньої діяльності: музики, літератури, образотворчої).

Отже, взаємозв'язок видів образотворчої діяльності в умовах реалізації особистісно-орієнтованої моделі освіти ґрунтується на ідеї сприймання, осмислення і створення дитиною *краси*, взаємодії естетичної свідомості, естетичної діяльності та естетичного життя особистості дитини в дошкільний період. Його результатом є цілісна «картина світу», образ «Я» та позитивна, оптимістична «Я-концепція», віддзеркалена у продуктах образотворчої діяльності дитини: живописних і графічних малюнках, ліпленні, декоративних роботах, архітектурно-конструктивних спорудах [3, с. 157].

Вивчення взаємозв'язку видів образотворчою діяльності дітей дошкільного віку показало необхідність вирішення цієї проблеми системно і цілісно. Лише такий підхід забезпечить головну мету — художній розвиток дошкільнят.

Література

1. Казакова Т. Г. Изобретательная деятельность и художественное развитие дошкольников / Т. Г. Казакова - М. : Педагогика, 1983.
2. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей / В. П. Котляр – К. : Кондор, 2009 - 200с.
3. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному закладі : підручник / Г.В.Сухорукова, О. О. Дронов, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. - К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.